

Brez standardov danes ne gre

Z osamosvojitvijo Slovenije smo prišli tudi do slovenskih standardov. Leta 1991 je na področju standardizacije začel delovati Urad za standardizacijo in meroslovje. Iz njega pa je leta 2001 nastal Slovenski inštitut za standardizacijo (SIST), ki je danes slovenski nacionalni organ, ki skrbi za področje priprave in sprejemanja neobveznih standardizacijskih dokumentov. SIST zastopa tudi interese Slovenije v mednarodnih in evropskih organizacijah za standardizacijo.

Na spletni strani SIST-a lahko preberemo, da je standardizacija dejavnost vzpostavljanja usklajenih pravil in določil za ponavljajočo se uporabo, da se doseže optimalna stopnja urejenosti na danem področju. Pomembne koristi standardizacije so izboljševanje primernosti proizvodov, procesov in storitev za njihove predvidene namene, preprečevanje ovir v trgovanju in podpora tehničnemu sodelovanju. Standardi so zapisani sporazumi, ki temeljijo na priznanih rezultatih znanosti, tehnike in izkušenj. Pripravljeni so z namenom doseči optimalne koristi za skupnost. Z njihovo uporabo je mogoče odpraviti marsikatero nepotrebno oviro v trgovini, racionalizirati proizvodnjo in storitve ter omogočiti večjo združljivost izdelkov in storitev. V standardih lahko najdemo tehnične specifikacije in druga natančna merila, ki se pogosto uporabljajo kot pravila, navodila, preizkusni postopki ali definicije posameznih značilnosti. Standardi se pripravljajo predvsem zato, da bi bili materiali, izdelki, postopki in storitve, ki so skladni z njimi, primerni za uporabo.

V okviru SIST-a delujejo različni tehnični odbori. Leta 1993 so ustanovili tudi tehnični

Antonio Carraro je po dostopnih podatkih prvi proizvajalec »kompaktnih« traktorjev (ozkokolotečnih traktorjev z enako velikimi kolesi) pri katerem kupec lahko izbere kabino kategorije 4. Ta kabina ima oznako PROTECTOR 100 in ob pravilni uporabi zagotavlja traktoristu zaščito pred nevarnimi snovmi v skladu z zahtevami standarda EN 15695.

odbor Mehanizacija za kmetijstvo in gozdarstvo, ki obravnava in sprejema standarde iz področja kmetijskih in gozdarskih strojev, orodij in opreme. Ti slovenski standardi izhajajo iz evropskih in mednarodnih standardov. Taki slovenski standardi imajo oznako SIST EN in SIST ISO. Sprejeti so po metodi platnice, kar pomeni, da je v slovenščino prevedena le naslovnica standarda, ostali tekst pa je v angleščini. Ta tehnični odbor je tudi član evropskega tehničnega odbora CEN/TC 144 in CEN/TC 334 pri Evropskem komiteju za standardizacijo (CEN), ki je pristojen za splošne standarde.

Tehnični odbor CEN/TC 144 Tractors and machinery for agriculture and forestry (Traktorji in stroji za kmetijstvo in gozdarstvo) deluje na standardizaciji traktorjev, strojev in opreme, ki se uporablja v kmetijstvu, vrtnarstvu, cvetličarstvu in gozdarstvu ter mobilnih namakalnih strojev. Njihovo delo je razdeljeno na več delovnih skupin (WG), kot so na

primer WG2-Traktorji in stroji z lastnim pogonom ali WG3-Priključki in prikolice itd. Tehnični odbor CEN/TC 334 Irrigation techniques pa pokriva standardizacijo za namakalno tehniko.

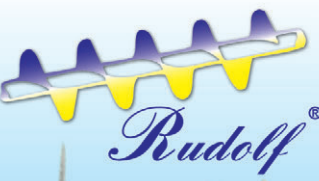
Veliko evropskih standardov ima izvor v mednarodnih standardih ISO, ki jih sprejema Mednarodna organizacija za standardizacijo. V njej so leta 1952 ustanovili tehnični odbor ISO/TC 23 »Tractors and machinery for agriculture and forestry« (Traktorji in stroji za kmetijstvo in gozdarstvo). V šestdesetih letih prejšnjega stoletja je odbor deloval predvsem na zmanjšanju raznolikosti modelov in konstrukcij, v osemdesetih pa na področju ergonomije in varnosti operatorja (traktorista). Vsekakor tudi takrat sprejeti standardi niso za večno zakoličeni, ampak se jih v obliki amandmajev lahko spreminja glede na stanje trenutnega tehničnega razvoja. Tehnični odbor ima tudi pododbore in v zadnjih letih so med najbolj aktivnimi na področju testnih metod in traktorjev, strojev za nanos fitofarmacevtskih sredstev in strojev za spravilo pridelka. Aktivni pa so tudi na horizontalnih

Valjčni Gnetilniki

Skladiščne celice

Rudolf[®]

STROJNO KLJUČAVNICARSTVO

Emilijan Rudolf s.p.

Drobilci

Transporterji

Perforacije

Mešalci

Radoslavci 19, 9243 Mala Nedelja

Tel.: (02) 584 82 93, GSM: 041 694 066

e-mail: rudolfemilijan@siol.net

www.strojno-kljucavnicarstvo-rudolf.si

Podskupine standardov znotraj ICS: 65.060 – Kmetijski stroji, orodja in oprema

Klasifikacijska številka	Podskupina standardov
65.060.01	Kmetijski stroji in oprema na splošno
65.060.10	Kmetijski traktorji in priklole
65.060.20	Oprema za obdelovanje tal
65.060.25	Oprema za skladiščenje, pripravo in razdeljevanje gnojiv
65.060.30	Sejalna in sadilna oprema
65.060.35	Namakalna in drenažna oprema
65.060.40	Oprema za nego rastlin
65.060.50	Oprema za spravilo pridelkov
65.060.60	Vinogradniška in vinarska oprema
65.060.70	Vrtnarska oprema
65.060.80	Gozdarska oprema
65.060.99	Drugi kmetijski stroji in oprema

Če v vinogradih uporabljamo za nanos fitofarmaceutskih sredstev reciklažne (tunelske) izvedbe naprav za nanos FFS je zanašanje škropiva (drift) bistveno zmanjšan in s tem je (škodljiva) obremenitev traktorista in okolja bistveno manjša.

ravnih v komisiji za varnost in v komisiji za elektroniko.

V zadnjih desetletjih se standardizacija na področju kmetijskih strojev posveča varnosti operaterjev, zmogljivosti strojev, varnosti v cestnem prometu, ergonomiji, vplivu na okolje, elektroniki in mehatroniki.

Na Slovenskem inštitutu za standardizacijo imajo na spletni strani www.sist.si v osnovnem meniju tudi možnost izbire »Spletna trgovina«. Tu pridemo do Kataloga SIST, ki vsebuje več kot 27.000 slovenskih standardov. Ti so lahko razvrščeni po tehničnih odborih (TC) ali po mednarodni klasifikaciji za standarde (ICS), ki standarde razvrsti po področjih dejavnosti v standardizaciji.

V katalogu lahko standarde iščemo:

1. z iskanjem po Mednarodni klasifikaciji za standarde (ICS)
2. z iskanjem po tehničnih odborih (TC)
3. s hitrim iskanjem po ključnih besedah
4. z iskanjem po različnih kriterijih v iskalu za napredno iskanje.

Glede na iskalne kriterije nam program vrže veljavne standarde, razveljavljene standarde in neobjavljene standarde. Po mednarodni klasifikaciji za standarde (ICS) je eno izmed širokih področij dejavnosti tudi »Kmetijstvo« z oznako 65. Znotraj skupine Kmetijstvo je več skupin standardov in ena izmed njih je tudi skupina standardov »Kmetijski stroji in oprema«. Ta skupina pa je razdeljena še v podskupine standardov.

Znotraj skupine ICS: 65.060 – Kmetijski stroji, orodja in oprema dobimo sredi julija 2015 kar 429 standardov. Od tega je 215 objavljenih, 186 razveljavljenih in 28 neobjavljenih standardov. Neobjavljen standard pomeni standard, ki je osnutek oziroma predlog in čaka na objavo (obravnavo). Označen pa je s črko o oziroma pr (npr. oSIST prEN 690:2010: Agricultural machinery – Manure spreaders – Safety; Kmetijski stroji – Trosilniki hlevskega gnoja – Varnost).

POPOLN IZBOR REZERVNIH DELOV V NOvem KATALOGU - OBDELAVA TAL 2015

NADOMESTNI DELI
NENADOMESTLJIVE STORITVE

Povprašajte pri vašem prodajalcu nadomestnih delov.

PRILLINGER
best parts service

Prillinger, d.o.o.
Arja vas 101
SI-3301 Petrovče

ESM HAJX WIELTSCHEID GRAMMER LUK BRIGGS & STRATTON

www.prillinger.si

ROBUST
Naseka vse!

Obiščite nas na sejmu AGRA v Gornji Radgoni - prostor 5031, spoznajte prednosti cepilnikov drv ROBUST in si oglejte **ROBUST 600**.

SLOVENSKI RAZVOJ IN PROIZVODNJA

ROBUST

ROBUST d.o.o., Arja vas 104, SI - 3301 Petrovče
T: (0)3 703 88 23, F: (0)3 703 88 07, E: info@robust.si, W: www.robust.si

Kategorija 1 v povezavi s standardom EN 15695 pomeni, da kabina ne nudi zaščite uporabniku pred nevarnimi snovmi. Oznaka kategorije kabine mora biti nameščena v kabini traktorja in navedena v navodilih za uporabo. Na sliki je nalepka z oznako kategorije in standarda nalepljena na stebriček v kabini John Deere 6125 R.

Kot primer, kako lahko ustrezen standard dvigne obstoječi tehnični nivo kmetijskih strojev, navajamo dva EN standarda iz leta 2009, povezana pa sta z zaščito traktorista pred nevarnimi snovmi. SIST je ta dva standarda prevzel julija 2010. To sta SIST EN 15695-1:2010 in SIST EN 15695-2:2010. Govorita o kmetijskih traktorjih in strojih z lastnim pogonom za zaščito rastlin. Posvečena sta »zaščiti voznika pred nevarnimi snovmi«. Prvi del je namenjen vrstam kabin, zahtevam in postopkom preizkušanja. Drugi del obravnava filtre, zahteve in postopke njihovega preizkušanja. Evropska komisija je 11. avgusta 2010 sprejela tudi Direktivo 2010/52/EU. V njej je poleg drugega tudi priloga II in poglavje 3.3 – Preprečevanje stika z nevarnimi snovmi. To evropsko direktivo je Slovenija implementirala v tehnične specifikacije za kmetijske in gozdarske traktorje v skladu s Pravilnikom o odobritvi kmetijskih in gozdarskih traktorjev (homologacija traktorjev), objavljenim v Uradnem listu RS, št. 52/2011, z dnem 29. 6. 2011. Za predpise, povezane z zaščito traktorista pred nevarnimi snovmi, je bila izdana TEHNIČNA SPECIFIKACIJA TSV – 422 (izdaja 03). Ta tehnična specifikacija je začela veljati 1. marca 2011, z vsemi prehodnimi obdobji pa je stopila v popolno veljavo 1. marca 2013.

TSV 422/03 poleg drugega vsebuje točko 3 – Dodatne varnostne zahteve za posebne uporabe in točko 3.3 – Preprečevanje stika z nevarnimi snovmi. Tu piše, da zahteve EN 15695-1:2009 veljajo za vse traktorje iz točke (j) člena 2 Direktive 2003/37/ES, če se ti uporabljajo pod pogoji, ki lahko povzročajo tveganje stika z nevarnimi snovmi; v tem primeru mora kabina izpolnjevati zahteve stopnje (kategorije) 2, 3 ali 4 tega standarda. Merilo za izbiro stopnje mora biti opisano in v skladu z navedenimi stopnjami iz navodil za uporabo. Za škropljenje s pesticidi mora kabina izpolnjevati zahteve stopnje 4. Navodila za

uporabo pa morajo vsebovati poleg zahtev iz standarda ISO 3600:1996 tudi stopnjo zaščite pred nevarnimi snovmi, če je na voljo.

To je še posebej poudarjeno v točki 4.5.3 – Delo s pršilniki za posevke (nevarnost škodljivih snovi), kjer piše naslednje: »Stopnja zaščite pred nevarnimi snovmi v skladu z EN 15695-1:2009 mora biti navedena v navodilih za uporabo«.

Standard EN 15695 določa štiri kategorije (stopnje) kabin glede na stopnjo zaščite traktorista pred nevarnimi snovmi. Te kategorije so:

- kategorija 1: ne nudi zaščite pred snovmi, ki škodijo zdravju,
- kategorija 2: zaščita pred trdimi delci,
- kategorija 3: zaščita pred trdimi delci in aerosoli, ne pred hlapi,
- kategorija 4: zaščita pred trdnimi delci, aerosoli in hlapi (parami).

Kategorijo 4 so do lani pridobile le kabine na nekaterih samovoznih škroplilnicah. Pro-

izvajalci traktorjev so do nedavnega svoje kabine označevali s kategorijo 1 ali kategorijo 2 (sem so recimo sodile tudi sicer zelo dobre kabine za vinogradniške traktorje z nadtakom in oglenimi filtri). Lani pa je po nam dostopnih podatkih Antonio Carraro – italijanski proizvajalec traktorjev na sejmu EIMA 2014 v Bologni predstavil kabino Protector 100, ki je na Department of Science and Technology University of agricultural mechanics Bologna Italy pridobila certifikat za Kategorijo 4. Torej so prvi proizvajalci traktorjev, kjer si lahko izberemo kabino kategorije 4, ki nudi traktoristu ustrezno zaščito pred nevarnimi snovmi.

Problematika izpostavljenosti traktorista FFS je sicer lahko zelo pereča, z znanjem o pomenu kategorije kabine v povezavi s standardom EN 15695 pa si lahko kupec ob nakupu novega traktorja izbere boljše ali slabšo zaščito glede na svoje delo.

Tomaž Poje

NAJBOLJŠI V RAZREDU.

ZNAMKA, NA KATERO SE LAHKO ZANESETE.

STEYR

TRAKTORJI

Znamka, na katero se lahko zanesete.

ITRO, d.o.o., PE Ljubljana
Gmajna 15, 1236 Trzin / Tel.: (01) 530 96 21

